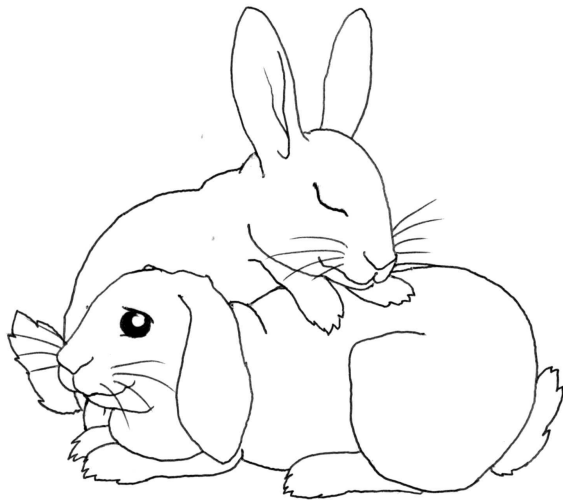

Stichting Dierenhulpverlening Woerden en omstreken

Konijnen

Inhoud

Algemeen	3
Gezelschap	3
Huisvesting	4
Voeding	5
Voortplanting	7
Gedrag	8
Verzorging	9
Gezondheid, ziekten en kwalen	10
Enting konijnenziektes	12
Myxomatose, VHS	12
Het maken van een konijnenren	13
Afmetingen, Bodem, Omheining, Nachthok	13
Koppelen van konijnen	16
Mogelijke combinaties, Basisvoorwaarden, Gewenning	16

Sinds 1 januari 1981 is de **Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o.** (SDW), met behulp van vrijwilligers, in Woerden en omgeving werkzaam met als doelen:

- Het verlenen van hulp aan het dier in de ruimste zin van het woord;
- De registratie van gevonden en vermiste dieren;
- (Asiel)opvang en verzorging van zowel zwerf- als afstandsdieren;
- Vervoeren van zieke, gewonde en overleden dieren;
- Geven van voorlichting op het gebied van het dier;
- Opsporen van de eigenaar of het zoeken van een nieuw thuis voor de asiëldieren;
- Dierenbeschermingsactiviteiten zoals het aangeven van dierenmishandeling.

Voor meer informatie kunt u kijken op www.dierenhulpverleningwoerden.nl
Of telefonisch contact opnemen via **(0348) 41 42 42**

Algemeen

Tamme konijnen zijn ontstaan uit wilde konijnen. Konijnen werden soms gehouden om de vacht of om het vlees. Nog later werd het konijn vooral een gezelschapsdier. Door fokken is een hele reeks formaten, vormen, kleuren en vachttypes ontstaan. Konijnen variëren in gewicht van ongeveer 1 kg tot wel 9 kg.

Er zijn 47 konijnenrassen, verdeeld in vijf groepen:

- grote rassen (max. 9 kg), zoals Vlaamse Reus, Franse Hangoor, Lotharinger
- middenslag (max. 5 kg), zoals Witte Nieuw-Zeelander, Groot Chinchilla
- kleine rassen (max. 3 kg), zoals Hollander, Klein Chinchilla, Rus
- dwergassen (± 1 kg), zoals Pooltje, Kleurdwerg, Hangoordwerg
- rassen met een bijzondere vacht, zoals Rex, Angora, Satijn, Voskonijn

Het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) is geen knaagdier maar behoort tot de orde van de *Lagomorpha* (haasachtigen). Deze haasachtigen hebben twee stiftandjes achter de snijtanden van de bovenkaak. Verder hebben ze grote oren en de achterpoten zijn springpoten. Ze eten zonder gebruik te maken van de voorpoten. Het vrouwtje heet een voedster, het mannetje een ram.

Bijzonder aan konijnen is dat ze behalve gewone keutels ook blindedarmkeutels produceren. Dit zijn zachte kleine keutels die als een soort druiventrosje aan elkaar zijn geplakt. Blindedarmkeutels zijn zwart, glimmend, zacht en hebben een sterke geur. De keutels zitten vol met vitamines en mineralen die het konijn hard nodig heeft en het dier eet ze direct uit de anus weer op. Normaal gesproken zie je deze keutels dus nooit. Als deze keutels wel gevonden worden is er vaak iets mis. Het kan zijn dat het konijn te dik is waardoor hij niet goed bij zijn anus kan komen, of er wordt teveel voer gegeven waardoor hij geen trek heeft in de keutels.

Konijnen hebben vaak een donkere, roodbruine urine, die ten onrechte voor bloed wordt aangezien.

Gezelschap

Helaas gebeurt het nog maar al te vaak dat konijnen alleen en in veel te kleine hokken worden gehouden. Deze slecht gehuisveste dieren vallen al snel ten prooi aan verveling en stress. Eèn van de eerste behoeften van een konijn is gezelschap. Ook in de vrije natuur zijn konijnen sociale dieren en als huisdier kunnen konijnen dan ook het best in kleine groepjes worden gehouden. Verreweg de meeste kans op een levenslange konijnenvriendschap bieden een voedster en een (gecastreerde) ram.

Ook twee voedsters kunnen soms samen gehouden worden. Twee zusjes uit hetzelfde nest gaat vaak goed, mits ze voldoende ruimte tot hun beschikking hebben. De kans blijft echter bestaan dat de dieren zodra ze volwassen zijn toch ruzie krijgen. Twee rammen gaan vrijwel onherroepelijk vechten, waarbij vaak flinke verwondingen kunnen ontstaan. Castreren van de rammen helpt meestal niet.

In de dierenwinkel wordt nogal eens geadviseerd om een (dwerg)konijn bij een cavia te zetten. Als dit van jongs af aan gebeurt kan dat in een ruime behuizing goed (lijken te) gaan; in de praktijk blijkt echter dat het dag- en nachtritme van een cavia en een konijn zodanig van elkaar verschillen, dat zij elkaar gaan irriteren en het vaak het konijn is dat uitvalt naar de cavia. Daarbij is de manier waarop de dieren communiceren zo anders dat ze hun sociale gedrag niet goed kunnen uiten naar elkaar. Bovenaan staat dat zowel het konijn als de cavia het meest plezier beleeft aan het gezelschap van een eigen soortgenoot.

Huisvesting

De gezondheid van een konijn hangt voor een groot deel af van een goede en ruime behuizing. Konijnen zijn van nature buitendieren en hier komen ze dan ook het best tot hun recht. Eenmaal buiten gewend kunnen konijnen ook in de winter buiten blijven mits ze voldoende beschutting hebben. Het zijn juist de temperatuurschommelingen, het steeds verplaatsen van buiten naar binnen, waar konijnen niet goed tegen kunnen.

Het spreekt voor zich dat twee konijnen meer ruimte nodig hebben dan èèn konijn; door elkaars gezelschap zijn ze veel actiever. Voor twee kleine tot middelmaat konijnen is 2 m² (1 x 2 m) oppervlakte een goede maat, voor grotere konijnen uiteraard groter. Deze oppervlakte kan bestaan uit een ren met daarin een nachthok op pootjes dat de konijnen beschermt tegen optrekkend vocht en ze kunnen er ook onder zitten. Ook worden steeds meer hokken in twee of meer verdiepingen gebouwd, waarbij de dieren de hoogte met een trapje of een paar springplankjes kunnen overbruggen.

De grootste vijanden van konijnen zijn vocht en tocht. Een konijnenhok moet daarom boven alles vocht- en tochtvrij zijn. Ook op een plaats waar regen en wind in het hok kan komen staat een konijnenhok niet goed. Het beste is een beschutte plaats tegen het huis of tegen een schutting. Richt het hok bij voorkeur op het zuidoosten. Zet een hok niet op een plaats waar de zon recht op schijnt; konijnen kunnen slecht tegen warmte.

Pas verder op dat de konijnen niet uit kunnen breken.

Als konijnen binnen gehouden worden (minimale maat 120 x 60 cm), is het noodzakelijk ze een aantal uren per dag vrij rond te laten lopen. Konijnen houden van een rustige plek van waaruit ze hun omgeving kunnen bestuderen. Op de bodem van het hok of de kooi kunnen oude kranten gelegd worden met daarop een laagje houtvezel (zaagsel) of een andere goed absorberende bodembedekker en een laag hooi. Er kan naast hooi ook stro gebruikt worden; dit houdt konijnen zeker in de winter lekker warm.

Veel konijnen zijn zindelijk. In de kooi of het hok gebruiken ze vaak een bepaalde hoek om hun behoeften te doen. In deze hoek kan ook een toiletbak gezet worden zodat dat regelmatig verschoond kan worden zonder gelijk alles te verschonen. Als konijnen los in huis lopen kunnen een aantal van deze bakjes goed dienst doen, zeker als plasplek. Sommige konijnen blijven echter wel keutelen om hun territorium af te bakenen. De kooi of het hok moet een keer per week een grondige schoonmaakbeurt krijgen. Binnenkooien moeten meestal vaker schoongemaakt worden omdat ze snel gaan ruiken.

Een keer per maand is het verstandig de kooi of het hok met bijbehorende etensbakjes en drinkflesje goed te ontsmetten. Urine-aanslag kan goed verwijderd worden met schoonmaakazijn of een ander ontkalkend middel.

Mocht een konijn ontsnappen, dan is het zaak om zo snel mogelijk te proberen het dier te vangen: het is een fabel dat konijnen zich in de natuur wel zouden redden. Niets is minder waar! Ze worden snel ziek, vermageren, lopen parasieten op en ze zijn een prooi voor honden en katten. Konijnen vangen is echter geen gemakkelijke klus. Wacht tot de schemering en probeer het konijn met veel mensenhanden in een hoek te drijven. Hierbij kan een laken of een net gebruikt worden.

Voeding

Voor konijnen is het belangrijk dat ze eten. Het hele darmstelsel is erop ingericht om altijd voedsel in de darmen te hebben. Als een konijn niet eet is het zaak om snel een dierenarts te raadplegen. Een konijn dat ophoudt met eten kan binnen 24 uur sterven.

Konijnen zijn planteneters. Ze moeten altijd vers hooi ter beschikking hebben. Hooi is het basisvoer voor konijnen. Daarnaast wordt krachtvoer gegeven, krachtvoer is bijvoer. Geef bij voorkeur een biks, dus ongemengd voer. Het voordeel hiervan is dat de dieren niet kunnen gaan uitzoeken wat ze lekker vinden en zo altijd een volledig voer binnenkrijgen.

De meeste huiskonijnen die in Nederland worden gehouden zijn veel te dik. Het is raadzaam konijnen twee maal per dag een bepaalde hoeveelheid krachtvoer te geven zodanig dat ze na iedere voeding na een half uur het bakje leeg hebben gegeten. Geef daarnaast onbeperkt hooi.

Konijnen groter dan 5 kg	85-100 gram krachtvoer per dag
2,5-5 kg	55-75 gram krachtvoer per dag
1,5-2,5 kg	40-50 gram krachtvoer per dag
Konijnen kleiner dan 1 kg	25-40 gram krachtvoer per dag

Een andere methode om te bepalen hoeveel krachtvoer een konijn nodig heeft is om het dier te wegen. Per kilogram lichaamsgewicht heeft een konijn per dag 25 gram krachtvoer nodig verdeeld over tweemaal per dag met daarnaast ook weer onbeperkt hooi. De exacte hoeveelheid krachtvoer die het konijn nodig heeft is ook afhankelijk van de hoeveelheid groenvoer dat gegeven wordt, en hoeveel lichaamsbeweging het konijn krijgt.

Konijnen kunnen erg slecht tegen wisseling van krachtvoer. Meng het oude voer met het nieuwe voer over een periode van zeven tot tien dagen waarbij steeds minder van het oude voer gegeven wordt.

Naast het hardvoer kunnen versnaperingen gegeven worden. Echter, de vitamines en mineralen die een konijn nodig heeft moet hij uit het krachtvoer halen. Geef dus niet zoveel extra's dat het dier zijn krachtvoer niet meer opeet.

De volgende extraatjes kunnen worden verstrekt:

- Groenvoer: zoals paardenbloembladeren, weegbree en gras. Groenvoer altijd vers geven, eventueel wassen en goed uitschudden. Pas op met groenvoer dat vlak naast de weg is geplukt. Dit kan besmet zijn door honden en bevat veel giftige stoffen vanwege uitlaatgassen die erop zijn neergeslagen. Daarnaast bestaat het gevaar van het overbrengen van virussen zoals Myxomatose en VHS.
- Groente: zoals andijvie, witlof, wortelen, wortelloof, broccoli, bleekselderij etc. Nooit voedsel uit de koelkast geven dat niet eerst op kamertemperatuur is gebracht. Geef geen koolsoorten. Deze groenten kunnen al in hele kleine hoeveelheden gasvorming in de darmen veroorzaken (trommelzucht).
- Fruit: zoals appel (zonder pitjes!), banaan, peer, mandarijn en rozijnen. Wees matig met fruit want het bevat veel koolhydraten. De darmen van konijnen zijn hier niet op ingesteld. Geef een konijn dat aanleg heeft om dik te worden niet teveel suikerhoudende groente en fruitsoorten.
- Oud bruin brood (met mate, vanwege de koolhydraten), liefst wat extra uitgedroogd op de verwarming.
- In de herfst vinden konijnen kastanjes en eikels erg lekker.

Konijnen moeten goed wennen aan groenvoer. Aangeraden wordt om met één groentesoort te beginnen, bijvoorbeeld andijvie. Geef altijd eerst een klein stukje ter grootte van een postzegel en kijk hoe de darmen erop reageren. Blijven de keutels goed, dan kan de dag erna 2x zoveel gegeven worden, en kan het elke dag verder opgebouwd worden. Pas als het konijn goed is gewend aan die ene groente kan een tweede soort geïntroduceerd worden. Laat ook jonge konijnen op deze manier aan groenvoer wennen.

Geef een konijn altijd vers drinkwater. Het is een verkeerde opvatting dat een konijn genoeg water binnen krijgt met groente en fruit. Drinkwater kan gegeven worden in een stenen bakje (dat valt niet om) of een drinkflesje (geeft minder rommel).

Let op: Een tam konijn eet wat hem wordt voorgezet en kan meestal geen onderscheid maken tussen giftige en niet-giftige planten. Giftig zijn o.a. rauwe (groene) aardappels, ui, rabarber, boterbloem, speenkruid, gouden regen en rhododendron. Ook de klaproos, het bitterzoet en het vingerhoedskruid zijn giftig voor konijnen.

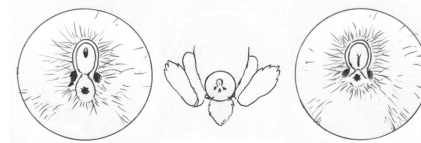
Geef liever geen konijnensnoep uit de dierenwinkel. Deze bevatten over het algemeen veel te veel vet en koolhydraten. De darmen van een konijn zijn hier niet op ingesteld, en bovendien worden ze er snel te dik van. Er zijn genoeg alternatieven voor een gezonde traktatie, zoals rozijntjes, groente etc..

Voortplanting

Konijnen kunnen geslachtsrijp zijn vanaf een leeftijd van 3 maanden. Voedsters worden vaak eerder geslachtsrijp dan rammen. Het is niet verstandig een voedster te laten dekken als ze nog niet volgroeid is (voor het eerste levensjaar).

De draagtijd van een konijn is 29-33 dagen en er worden 4-10 jongen geboren. Bij dwergkonijnen zijn de nestjes over het algemeen kleiner. Jonge konijnen worden doof, blind en kaal geboren (nestblijvers). Na 10 dagen gaan de oogjes open en na 14 dagen gaan de oren overeind staan. Ze zogen ongeveer 4 tot 6 weken maar eten na een aantal weken al snel mee. Na 8 weken kunnen de jongen bij de moeder vandaan gehaald worden.

Geslachtsbepaling is bij jonge konijnen een moeilijke zaak en hier worden helaas vaak fouten mee gemaakt. Een kenner kan vanaf een leeftijd van 4 tot 5 weken de geslachten bepalen. Rammen kunnen vanaf 4 maanden gecastreerd worden. Na castratie zijn de rammen nog 2 weken vruchtbaar.

*Het seksen van konijnen:
links het mannetje (ram),
rechts het vrouwtje (voedster).*

Gedrag

Konijnen staan wellicht bekend als saaie dieren, maar wie zich in hun gedrag verdiept merkt al gauw dat ze dat helemaal niet zijn. Konijnen zijn intelligente dieren, die zich al gauw gaan vervelen wanneer ze in een saai hokje leven. Er ontstaan dan allerlei gedragsproblemen, zoals grommen en bijten, ijsberen of juist apathisch gedrag. Daarom is het zeer belangrijk om een leuke en uitdagende leefomgeving voor het konijn te creëren. Dat kan gedaan worden met allerlei eenvoudige middelen zoals PVC-rioolbuizen, kartonnen dozen, wc-rolletjes gevuld met hooi en gedroogde kruiden en speelgoed voor baby's, honden of katten (zoals een plastic sleutelbos, een flostouw, plastic rammelballetjes etc).

Konijnen zijn sociale dieren die graag samenleven met een ander konijn. Konijnen die samenleven zijn vaak veel actiever en leuker om naar te kijken dan een konijn dat alleen leeft. Bovendien zijn ze vaak vriendelijker naar mensen toe.

Konijnen kunnen met hun lichaamstaal een hoop duidelijk maken. Zo is het stampen met de achterpoten het meest bekend als dreigend gevaar en angst. Konijnen strijken vaak met hun onderkin langs voorwerpen om daar hun geur aan te geven (territoriumgedrag). Een andere vorm van territoriumgedrag is sproeien. Het konijn springt en spuit een straal urine rond over alles wat hij als zijn eigendom beschouwt. Ook mensen kunnen worden besproeid, en alhoewel het helemaal niet leuk is, is het eigenlijk een compliment.

Als een konijn zich op z'n gemak voelt, draait hij zich op zijn zij om uiteindelijk languit gestrekt te liggen; tijdens dat rollen laat hij zich als het ware vallen en dat gaat vaak gepaard met een flinke klap. Een zeer gelukkig konijn rent alle kanten op, schudt vrolijk met zijn kop en maakt rare bokkensprongen.

Konijnen likken elkaar. Als een konijn de mens likt is dat een teken dat het konijn hem of haar aardig vindt. Als het konijn zijn kop onder de hand legt wil het konijn daar geaaid worden zoals konijnen dat bij elkaar doen. Met één vinger over het kopje en vooral de oren voldoet uitstekend.

Tandenknarsen kan een teken zijn van genot, maar ook een teken van pijn. Het verschil is vaak makkelijk te onderscheiden. Tandenknarsen tijdens het aaien is genot, tandenknarsen terwijl het konijn stil in een hoekje zit weggedoken, is een teken van pijn.

Voedsters kunnen nogal sterk op hun territorium gericht zijn. Vooral tijdens het pakken van de etensbak kan ze dan grommend op de handen afkomen. Ten onrechte wordt dan vaak gedacht dat het konijn vals is. Een oplossing kan zijn om het konijn met één hand tegen de grond te drukken en met de andere hand de etensbak te pakken. Dit gedrag verdwijnt vaak als het konijn gezelschap krijgt en ruimer wordt gehuisvest. Ook sterilisatie kan een oplossing zijn.

Albino-konijnen en andere roodogige konijnen kunnen soms enigszins met hun hoofd heen en weer wiegen. Meestal is dat een gevolg van slecht zicht. Zolang er geen grote evenwichtsproblemen zijn is er niets aan de hand.

Als het konijn op de arm genomen wordt moet het in het rugvel beet-gepakt en opgetild worden. Daarna met de andere hand ondersteunen en op de onderarm zetten.

Verzorging

- Controleer regelmatig de vacht op ongedierte, wonden en kale plekken.
- Kijk regelmatig in de oren of er korsten in zitten (oormijt).
- Kijk of er geen keutels geplakt zitten rond de anus. Vooral in de zomer kan dit vliegen aantrekken die eitjes in de ontlasting leggen. Uit deze eitjes komen maden die het konijn van binnenuit opeten (Myasis: madenziekte).
- Zorg dat de nagels van het konijn niet te lang worden. Knip ze of laat ze door een dierenarts knippen.
- Kijk regelmatig naar de voortanden. Staan ze recht? Zijn ze niet te lang? Laat ze bij de dierenarts bijknippen.
- Borstel konijnen die veel haar verliezen met een zachte borstel.
- Konijnen met langer haar kunnen veel haar binnen krijgen. Konijnen kunnen echter niet spugen: houd in de gaten dat het konijn geen last van verstopping krijgt. Wanneer de keutels als een soort kralenketting met haar aan elkaar zijn verbonden, krijgt het konijn teveel haar binnen.

- Houd de ontlasting van het konijn in de gaten (diarree).
- Weeg en betast de konijnen regelmatig. Zo kunnen bulten of kale plekken ontdekt worden.
- Laat het konijn 1x per jaar vaccineren tegen Myxomatose en VHS.

Was de handen goed na ieder contact met het konijn of zijn omgeving.

Gezondheid, ziekten en kwalen

Konijnen die goed worden verzorgd en die ruim en hygiënisch zijn gehuisvest zullen niet zo snel ziek worden. Konijnen zijn van nature prooidieren en laten daarom niet merken dat ze ziek zijn. Kleine veranderingen in het gedrag, de eetlust of bijvoorbeeld de keutels kunnen een teken zijn dat er iets ernstigs aan de hand is. Wanneer een konijn 12 uur niet gegeten heeft, is het ernstig ziek, 24 uur niet eten kan dodelijk zijn. Wacht daarom niet af en raadpleeg zo spoedig mogelijk een dierenarts.

- Schurftmijt of andere parasieten: Schurftmijt, vlooiën, luizen, teken e.d. komen bij konijnen vaak voor. De dieren krijgen vaak veel jeuk, schilfers, korsten, kale plekken of wondjes. Behandeling is vaak erg eenvoudig. Deze parasieten zijn vaak besmettelijk voor andere konijnen!
- Doorgegroeide tanden, kiezen en nagels: De tanden, kiezen en nagels van een konijn groeien hun hele leven door. Door het kauwen van hardvoer en hooi en het knagen op bijvoorbeeld wilgentakken slijten de tanden en kiezen. Geef geen knaagstenen of blokken; door de overdaad aan mineralen en kalk kunnen de dieren blaasstenen krijgen. Te lang geworden kiezen (haken) worden vaak opgemerkt doordat het dier slechter gaat eten. Soms gaat dit gepaard met tranende ogen. Te lang geworden tanden, kiezen of nagels moeten geknipt worden.
- Verstopping: Verstopping ontstaat vaak door verkeerde voeding. Een konijn dat verstopt dreigt te raken heeft meestal kleinere, hardere keutels dan normaal. Het geneest meestal eenvoudig door het dier meer vezelrijk groenvoer te geven en extra water te geven. Treedt er binnen 12 uur geen verbetering op, of stopt het konijn met eten of keutelen, ga dan DIRECT naar de dierenarts.
- Diarree: Bij diarree geeft men juist geen groenvoer gedurende 24 uur. Men geeft het konijn dan enkel hooi en water. Een beproefd recept is hooithee: prop zoveel mogelijk hooi in een glas en giet er kokend water over. Laat het afkoelen, verwijder het hooi en geef het water aan het konijn. Aangekoekte diarree kan voorzichtig los geweekt worden in een teiltje handwarm water. Bij aanhoudende diarree moet de dierenarts geraadpleegd worden.

- Myxomatose: Een virusziekte die door muggen en vlooien wordt overgebracht van wilde naar tamme konijnen. Behandeling is meestal onmogelijk. Door zwelling van alle slijmvliezen is zien, ruiken en eten niet meer mogelijk en sterft het dier na 2-3 weken. Enting geeft een goede bescherming.
- VHS: Een zeer besmettelijke virusziekte waarbij konijnen vaak zonder enige aanleiding plotseling dood worden aangetroffen, soms voorafgegaan door diarree en bloedingen uit de lichaamsopeningen (anus, mond, neus, etc). Enting geeft een goede bescherming.
- Snot: Een besmettelijke ziekte die bij konijnen o.a. onder stress kan optreden. Het gaat om allerlei uitvloeiingen van de neus, meestal gepaard gaande met niesen. Er zijn diverse soorten snot te onderscheiden en het beste is om het zieke dier te isoleren en een dierenarts te raadplegen. Soms is snot ondanks eventuele antibiotica-kuren moeilijk te behandelen.
- Wormen en coccidiose: Zeer besmettelijke darmparasieten. Het konijn eet niet meer en zit stilletjes in een hoekje. Het konijn heeft vaak heftige diarree dat vaak als een zure lucht wordt omschreven en heeft een opgeblazen buik. Raadpleeg zo snel mogelijk een dierenarts. Daar kan men onder de microscoop wormen of coccidiose constateren en krijgt het konijn een medicijnenkuur. Probeer het konijn zo snel mogelijk weer aan het eten te krijgen, eventueel door middel van dwangvoederen (biks in water laten wellen en als papje in de bek spuiten).

Leeftijd: een konijn wordt 6-10 jaar oud. Ouder is echter geen uitzondering.

Enting konijnenziektes

Er is een tweetal ziektes waartegen konijnen ingeënt kunnen worden, namelijk Myxomatose en VHS. Beide ziektes komen regelmatig voor in Nederland. Een konijn dat een van deze ziektes krijgt loopt grote kans eraan te sterven.

Myxomatose

De virusziekte Myxomatose leidt ieder jaar weer tot aanzienlijke sterfte onder wilde en tamme konijnen. De verspreiding van deze ziekte kan op verschillende manieren verlopen. De belangrijkste is via stekende insecten zoals vlooien, muggen en vliegen. Ook is besmetting van direct contact met besmette dieren of materialen mogelijk.

De tijd tussen de besmetting en het zien van de eerste symptomen beslaat enkele dagen tot een week. In de huid van aangetaste dieren ontwikkelen zich weke bobbels (myxomen). Voorkeursplaatsen voor deze myxomen zijn rond de ogen, de snuit, de oren en de anaalstreek. Na verloop van tijd kleven de oogleden aan elkaar en ontstaat er een vaak pussige oog- en neusuitvloeiing. Veel konijnen sterven tengevolge van een Myxomatose-infectie.

Men kan proberen te zorgen dat de konijnen niet in aanraking komen met het virus. Dit kan o.a. door insecten te weren door middel van fijnmazig gaas, vlooienbestrijding enz. In de praktijk blijkt dit vaak een onmogelijke opdracht. Veel meer zekerheid biedt vaccinatie. Vaccineer een konijn in het voorjaar (april, mei), aangezien het gevaar op besmetting via insecten in de zomer het grootst is. Deze enting jaarlijks herhalen.

VHS

Viral Haemorrhagic Disease (VHD), in Nederland ook wel het Virale Haemorrhagische Syndroom genoemd (VHS), is een fatale en zeer besmettelijke konijnenziekte. De ziekte kan zich snel via o.a. mest, besmette dieren en materialen (o.a. vers gesneden gras) verspreiden. De tijd tussen besmetting en het zien van de eerste symptomen bedraagt een tot drie dagen.

Symptomen omvatten depressie, stoppen met eten, benauwdheid, koorts (40-41,5 °C), incoördinatie, soms schreeuwen en tandenknarsen. Vaak ziet men in het laatste stadium een schuimige, bloederige neusuitvloeiing gevolgd door de dood. Vaccinatie biedt een goede bescherming. De eerste enting kan worden gegeven vanaf een leeftijd van 8 weken. De enting is ongeveer een jaar werkzaam.

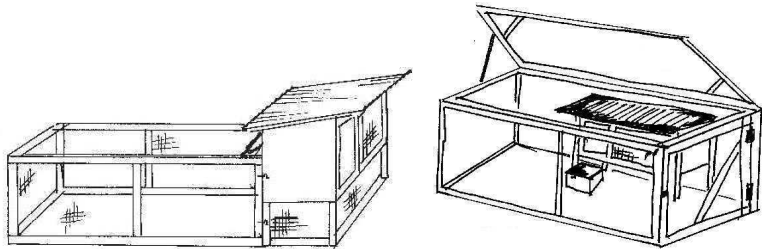
Het maken van een konijnenren

Konijnen zijn van nature buitendieren en hier komen ze dan ook het best tot hun recht. Een kant en klaar verblijf kopen kan natuurlijk altijd, maar ook is het mogelijk om met simpele middelen een prachtig konijnenparadijsje zelf te bouwen.

Afmetingen

Neem voor twee kleine konijnen minimaal 2 m² grondoppervlak (1 x 2 m). Voor middelgrote en grote konijnen uiteraard groter. Als de ren een behoorlijk formaat heeft kan het nachthok erin staan. Als het hok op poten gezet wordt van minimaal 30 cm, kan de ruimte eronder ook gebruikt worden. Daarnaast biedt dit een schuilmogelijkheid tegen de regen en de zon.

Bovenal geldt: hoe groter hoe beter!

Voorbeelden van geschikte buitenaccommodaties voor konijnen.

Bodem

Gras is aardig maar wordt door de konijnen snel opgegeten en omgeploegd. Gewone aarde voldoet goed. Als het regenachtig weer is wordt het wel gauw een drassig geheel als de ren niet overdekt is. Vooral in de winter kan dit een groot probleem worden. Voor langharige konijnen is een zanderige ondergrond minder geschikt.

Tegels als bodem is een goed alternatief; de konijnen kunnen zich dan in ieder geval niet uit de ren graven. Daarnaast is het verblijf dan beter schoon te houden met bijvoorbeeld de tuinslang zodat in geval van (besmettelijke) ziekten het verblijf goed schoongemaakt en ontsmet kan worden. Het is dan wel leuk om een soort "zandbak" te maken, bijvoorbeeld een grote stenen plantenbak gevuld met aarde, zodat de konijnen alsnog kunnen graven.

Omheining

De omheining moet minimaal 70 cm hoog zijn, 1 m. is beter; konijnen kunnen immers hoog springen! Kippengaas is niet geschikt voor een konijnenren. Het is niet stevig genoeg en ze kunnen het gemakkelijk kapot bijten. Ook tijdens wild rennen en paniek kunnen ze dwars door het gaas gaan. Gebruik dus een stevig soort gaas met niet al te grote maaswijdte in verband met kleine roofdieren (zoals bijvoorbeeld wezels). Let er op dat men wel de ren in kan, hetzij over het gaas heen, hetzij met een hekje. Voor kinderen is het vaak leuk als ze de ren in kunnen om de konijnen te aaien en iets lekkers te geven.

Het is veiliger de ren aan de bovenkant af te sluiten zodat de konijnen er niet uit kunnen springen en andere dieren er niet in kunnen. Vooral katten, kraaien en roofvogels zijn geïnteresseerd in konijnen. Als bovenkant kan bijvoorbeeld een golfplaat gebruikt worden die flexibel is om in de ren te komen. Ook gaas of een net kan goed voldoen.

Als er gras of aarde als bodem gebruikt wordt moet er onder de hele ren ook gaas gelegd worden. Minimaal 10 cm diep, 80 cm is echter beter en geeft de konijnen toch nog de gelegenheid te graven en holen te maken, maar niet zodat ze zich uit kunnen graven.

Praktisch gezien is het handig het nachthok tegen een schuur en/of schutting te zetten zodat er maar twee kanten met gaas omheind hoeft te worden. Door alleen de benodigde vierkante meters met gaas te omheinen en eventueel te overkappen en daarin het nachthok te plaatsen, levert heel snel en simpel een ideaal konijnenverblijf op. Let erop dat de constructie van de ren degelijk is zodat hij niet omver geduwd kan worden of kan instorten.

Nachthok

Het nachthok hoeft niet zo groot te zijn: 100 x 50 cm voldoet prima. Voor grotere konijnen moet er meer ruimte zijn. Een kant en klaar buitenhok uit de dierenwinkel is in principe een goede basis.

Zelf een hok maken kan natuurlijk ook. Zorg dat het dak schuin naar achter afloopt in verband met regen. Zorg ook dat het hok op pootjes van minimaal 5 cm staat in verband met kou en vocht (konijnen kunnen erg slecht tegen deze combinatie). Zo wordt ook rotten voorkomen. Als het hok op hogere pootjes staat kan de ruimte eronder ook benut worden. Een stoeptegels of ander materiaal doet dan goed dienst als opstapje.

Let op het materiaal dat gebruikt wordt; de meeste lak- en lijmsorten zijn niet gezond voor konijnen. Aan de binnenkant van het nachthok kan, met name in de kieren, witkalk aangebracht worden. Dit houdt het hok droog en weert tevens parasieten en insecten.

In het nachthok kunnen oude kranten gelegd worden met zaagsel, stro (werkt isolerend tegen de kou) en altijd hooi. Het bakje met konijnenvoer kan in het hok gezet worden zodat het niet nat wordt. Het drinkflesje kan buiten aan het gaas gehangen worden. In de ren zelf worden takken van fruitbomen of wilgen erg gewaardeerd en het voorkomt geknaag aan het nachthok.

Als aanvulling op het nachthok kan er zelfs nog een ondergronds hol gemaakt worden dat met buizen naar boven toe geleid kan worden. Belangrijk is dan dat dit hol van buitenaf voor de mens te bereiken is om bijvoorbeeld oud voedsel te kunnen verwijderen en in de gaten te houden dat een eventueel ziek konijn zich hierin niet terugtrekt.

In de regel zitten de konijnen meestal buiten in de ren en zullen ze het nachthok alleen gebruiken om te eten, keutelen en te plassen.

Als konijnen eenmaal aan de buitentemperatuur gewend zijn hoeven ze in de winter niet naar binnen. Zelfs met regen en sneeuw verkiezen ze de ren in plaats van het hok. Als beschutting kan bijvoorbeeld in of naast de ren een boom geplant worden. Let daarbij wel op dat het niet een giftige boom is, voor het geval bladeren en/of takken in de ren vallen!

Koppelen van konijnen

Wilde konijnen leven in groepen samen en vinden beschutting in holen. Omdat het tamme konijn van het wilde konijn afstamt, is gezelschap één van de eerste vereisten bij het houden van deze dieren. Aan een enkel konijn is dan ook duidelijk te zien dat het minder actief is en meer naar de mens toetrekt. Wanneer een konijn gezelschap heeft verhoogt de activiteit. Ze zullen zich meer met elkaar bezighouden en minder naar de mens toetrekken. Het koppelen van konijnen geeft in de praktijk nooit zoveel problemen zolang er maar genoeg ruimte voorhanden is en goede seksecombinaties gemaakt worden.

Mogelijke combinaties

Indien u geen jongen wilt, maar wel twee of meerdere konijnen bij elkaar wilt zetten, dan zijn er verschillende combinaties mogelijk.

Rekening houdend met de aard van konijnen en de mogelijkheid mannelijke konijnen te castreren, kunnen de volgende combinaties gemaakt worden.

Voor het houden van twee konijnen:

- een gecastreerde ram met een voedster

Voor het houden van meer dan twee konijnen:

- een aantal gecastreerde rammen met een aantal voedsters (verhouding 1:1)
- een gecastreerde ram met twee of meer voedsters

Altijd moet in het achterhoofd gehouden worden dat twee of meer volwassen dieren van hetzelfde geslacht problemen kunnen geven door territoriumgedrag. Veel ruimte is dan een groot vereiste.

Basisvoorwaarden

De beste en leukste combinatie is een gecastreerde ram met een voedster. De kans op slagen is 99%. Een gecastreerde ram kan pas 2 weken na de castratie bij een voedster gezet worden. Tegen die tijd is de operatiewond goed genezen en is hij niet meer vruchtbaar.

Zorg voor een ruime behuizing. Voor twee konijnen minimaal 2 m² (1x 2 m) met daarin de mogelijkheid voor de dieren om elkaar te ontwijken. Als het hok net is schoongemaakt is de ruimte zoveel mogelijk vrij van territoriumgeuren. Laat de kennismaking niet in het nachthok of de kooi plaatsvinden maar in een grote ren, in de kamer of de gang. Neutraal terrein heeft de voorkeur.

Begin hiermee aan het begin van de dag zodat er de hele dag de tijd is om rustig te bekijken of het goed gaat.

Haal de dieren alleen uit elkaar als er daadwerkelijk tot bloedens toe gevochten wordt. Ook al wordt er flink achter elkaar aan gezeten, het is beter om ze hun gang te laten gaan. Immers de volgende dag zou er precies hetzelfde van voor af aan weer gebeuren. Grijp pas in als er gewonden dreigen te vallen, of als de dieren elkaar echt niet met rust laten.

Mocht het echt niet gaan dan hoeft de moed nog niet opgegeven te worden. Een alternatief is om bijvoorbeeld het nieuwe dier apart te huisvesten en naast de andere kooi of in de ren te zetten zodat ze elkaar kunnen zien en ruiken. Probeer het koppelen dan na een aantal dagen nog een keer waarbij moet worden begonnen met het af en toe rond lopen. Denk niet na een paar uur dat het al goed gaat. Sluit ze niet te snel samen in één hok op.

Zet nooit twee rammen bij elkaar! Ook al zijn de rammen gecastreerd, ze zullen met elkaar op de vuist gaan. Soms kunnen twee gecasteerde broertjes het erg goed met elkaar blijven vinden maar dit is meer uitzondering dan regel.

Zet ook niet zomaar een nieuw konijn in een bestaande groep. Het zal niet geaccepteerd worden. Vechten tot de dood is niet uitzonderlijk.

Voor het vormen van een groep konijnen is het verstandig eerst afzonderlijke stelletjes van voedster + ram te maken en ze dan in een onbekend terrein bij elkaar te zetten. Ook kan een aantal al aan elkaar gekoppelde voedsters bij een gecasteerde ram worden gezet.

Gewenning

Het uitgangspunt voor koppelen van konijnen is uiteindelijk dat de dieren gezelschap hebben aan elkaar en elkaar aanzetten tot activiteit. Dit is hun natuurlijke behoefte.

Een goed aan elkaar gewend stelletje ligt de hele dag tegen elkaar aan, wast en likt elkaar (voornamelijk de kop en oren). Pas dan is het verschil goed te zien met een enkel konijn. Voordat het echter zover is wordt er vaak een hoop strijd gestreden. Het kan voor de mens een teleurstelling zijn, omdat het de eerste tijd eruit kan zien alsof de konijnen het helemaal niet leuk vinden.

Het kan er nogal heftig aan toegaan waarbij het zaak is de konijnen niet uit elkaar te halen zolang ze niet rollebollend met verwondingen vechten. Het proces verstoren heeft geen enkele zin.

Op onbekend terrein zullen de problemen het minst zijn. Op bekend terrein van de voedster zal deze haar territorium behoorlijk verdedigen. De ram daarentegen is in zijn eigen territorium veel gastvrijer. De ram heeft maar één doel, hij wil paren met de voedster. De voedster is hier meestal niet van gediend en zal de ram proberen te ontwijken. Ook gebeurt het nogal eens dat de voedster boven op de ram wil en men onterecht gaat twifelen aan het geslacht van de dieren. Het paargedrag is de eerste dagen nogal heftig aanwezig maar zal uiteindelijk steeds meer afnemen. Het ene stelletje blijft het met vlagen doen, bij het andere stelletje zal het gedrag nog zelden te zien zijn.

Als de onrust blijft aanhouden kan er soms zo'n paniek uitbreken dat, als het na een aantal uren niet vermindert, het verstandiger is om beide konijnen apart, naast elkaar, te huisvesten. Probeer het bij elkaar zetten dan na een paar dagen nog een keer.

Tijdens het achter elkaar aanjagen is vaak al wel te zien dat de dieren nieuwsgierig naar elkaar zijn. Zodra de voedster de ram zijn gang laat gaan (de hormonen gieren ondanks de castratie vaak zo door zijn lijf dat hij zelfs boven op haar kop gaat zitten!) is de grootste strijd meestal gestreden.

De eerste dagen tot weken begint er een enorm machtsspelletje, dan mag de één niet in het hok, dan mag de ander het niet. Hetzelfde geldt voor het eten, drinken en het elkaar in de weg lopen. Uiteindelijk lost zich dat vanzelf op.

Veel voedsters krijgen nesteldrang of worden schijnzwanger. Ze plukken haren uit hun buik en maken er een compleet nest van. Van zwangerschap is dan echter geen sprake. Blijkbaar werken ook hier de hormonen door de aanwezigheid van de ram. Als het nestelgedrag een aantal dagen aanhoudt, kan zonder problemen het nest tijdens het schoonmaken van het hok verwijderd worden.

Uiteindelijk is er elke dag verandering in het gedrag van de konijnen te zien en zullen ze elkaar steeds meer gaan opzoeken. Ze gaan tegen elkaar aanliggen en elkaar wassen. Als dat gebeurt, hebben ze elkaar gevonden!

Soms is het liefde op het eerste gezicht en liggen de dieren na een paar uur al bij elkaar, soms heeft het meer tijd nodig. Meestal duurt de gewenning ongeveer 2-3 weken. In uitzonderlijke gevallen kan het langer duren, zeker als dieren in fasen aan elkaar wennen.

Als bij een stelletje één van de twee overlijdt, kan het overgebleven konijn in een behoorlijke dip raken. Let dan goed op of het dier blijft eten en ga op zoek naar een nieuwe partner!

Stichting Dierenhulpverlening Woerden en omstreken

Informatie/alarmnummer (0348) 41 42 42

www.dierenhulpverleningwoerden.nl

SDW 05-2013

